

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-10-03
Besvaras senast
2025-10-24

Till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

2025/26:45 Raoul Wallenberg-institutets forskning om mänskliga rättigheter och humanitär rätt

Den 4 april 2025 intervjuades statsrådet Johan Pehrson i Dagens Nyheter, där han meddelade att regeringen avser att rädda Raoul Wallenberg-institutets (RWI) bibliotek genom ett engångsbidrag om 10 miljoner kronor i vårändringsbudgeten. I intervjun uppmanade han även institutet att inkomma med ansökan om långsiktigt årligt forskningsstöd. RWI följde denna uppmaning och lämnade in en ansökan om forskningsmedel samma månad.

I en tidigare interpellationsdebatt den 15 november 2024 samt i en skriftlig fråga från den 19 mars 2025 fortsatte diskussionen om RWI:s framtid och behov av långsiktig finansiering. Trots dessa utfästelser har endast ett kortsiktigt stöd beviljats, vilket visserligen möjliggör en kortsiktig drift av biblioteket men inte en långsiktig förutsägbar utveckling av institutets samlade forskningsverksamhet, där biblioteket ingår som en integrerad del.

Raoul Wallenberg-institutet är ett av Sveriges och Nordens främsta akademiska institut inom mänskliga rättigheter och humanitär rätt, med erkänd internationell verksamhet sedan drygt 40 år, och driver tillsammans med Lunds universitet ett av världens mest respekterade masterprogram inom området (rankat på 10 plats internationellt). Det är ett ställe där hundratals framstående forskare, domare och politiker i världen har börjat sina karriärer. Det kan rent av förefalla anmärkningsvärt att institutet inte erhåller ett årligt grundstöd av staten för sin viktiga akademiska verksamhet, likt flera andra fristående akademiska institut i Sverige – varav många är lokaliserade till Stockholmsregionen.

I en tid då den internationella rättsordningen utmanas och grundläggande principer kring mänskliga rättigheter ifrågasätts globalt bör det vara av yttersta vikt att kunskapsnationer som Sverige står upp för dessa grundläggande värden.

I kontakter med Raoul Wallenberg-institutet efter det att budgetpropositionen presenterats har jag förstått att forskningsanslaget som utlovades av Lotta Edholms företrädare Johan Pehrsson nu saknas.

I sammanhanget kan nämnas att institutet har följt den tidigare uppmaningen och inkommit med en forskningsansökan för ett årligt långsiktigt anslag för att kunna bedriva och utveckla sin viktiga verksamhet inom mänskliga rättigheter

och humanitär rätt.

Någon motivering har, vad jag förstår, heller inte lämnats när företrädare för institutet efterfrågat varför anslaget nu saknas. Det väcker frågor om regeringens engagemang och kan i praktiken innebära att verksamheten som bedrivs äventyras på sikt.

Mot denna bakgrund vill jag fråga gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm:

1. Hur motiverar ministern, inom sitt ansvarsområde, att Raoul Wallenberg-institutet, som följt uppmaningen från tidigare regeringsbesked och inkommit med forskningsansökan, inte erhåller ett långsiktigt grundbidrag?
2. Är det ministerns bedömning att Raoul Wallenberg-institutets verksamhet i Lund inte är av statligt intresse, eller avser hon att ta initiativ för att säkerställa institutets internationellt välrenommerade forskningsverksamhet framgent?

.....

Per-Arne Håkansson (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren